

Zadanie jest finansowane z budżetu państwa w ramach dotacji celowej przekazanej Powiatowi Zgierskiemu.

„Odrzucenie spadku”

Pojęcie spadku kojarzy się popularnie z pewnym dobrodziejstwem, przysporzeniem majątkowym. W skład spadku wchodzi jednak nie tylko aktywa (majątek „dodatni” – pieniądze, nieruchomości, ruchomości itp.) jak i pasywa (długi). Zdarza się, z różnych przyczyn, że osoba powołana do spadku nie chce dziedziczyć, czyli nie chce być spadkobiercą, nie chce żeby przeszły na nią prawa i obowiązki spadkodawcy wchodzące w skład spadku.

Czy zawsze musimy być spadkobiercą?

O naszym powołaniu do spadku może zdecydować ustawa, lub testament (gdy spadkodawca taki sporządził), jednak gdy nie chcemy dziedziczyć po konkretnym spadkodawcy to możemy:

- a. za jego życia podpisać z nim umowę o zrzeczenie się dziedziczenia,
- b. po jego śmierci w ustawowym terminie złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku

Czym jest instytucja odrzucenia spadku?

Kodeks cywilny w tytule V w artykułach od 1012 do 1024 regulują instytucję odrzucenia spadku. Ustawodawca wprost wskazuje, iż spadkobierca może spadek przyjąć albo go odrzucić. Odrzucenie spadku polega na złożeniu oświadczenia woli o odrzuceniu spadku. Należy pamiętać, iż co do zasady odrzuca się cały spadek, nie można odrzucić jedynie części, np. składającej się z pasywów (długów). Zatem odrzucenie spadku oznacza, iż spadkobierca odrzuca wszystko, czyli zarówno aktywa, jak i pasywa (majątek i długi).

Termin na odrzucenie spadku

Określono ustawowy czas na odrzucenie spadku - **6 miesięcy** od dnia w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swojego powołania.

Zatem dla każdego ze spadkobierców termin ten może rozpocząć się w innej dacie. Zwrócić uwagę bowiem należy, iż chwili otwarcia ustawodawca nie posługuje się sformułowaniem „6 miesięcy od spadku”, czyli od daty śmierci spadkodawcy lecz „6 miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swojego powołania”. Między tymi dwoma sformułowaniem zachodzi zasadnicza różnica. Bowiem nie każdy spadkobierca będzie wiedział o tym, że spadkobierca zmarł. Niektórzy o śmierci spadkodawcy dowiedzą się po upływie pewnego czasu, a nawet po latach od jego śmierci. Inni natomiast zostaną włączeni do kręgu spadkobierców dopiero w chwili dowiedzenia się o odrzuceniu spadku przez swojego poprzednika prawnego. Natomiast dla spadkobiercy testamentowego termin ten zacznie biec od dnia, w którym dowiedział się o istnieniu i treści testamentu.

Co więcej, należy pamiętać, że dalszy krewny nie może odrzucić spadku zanim nie wejdzie w krąg spadkobierców, tzn. do momentu, kiedy bliżsi krewni spadku jeszcze nie odrzucili.

Nie można odrzucić spadku „na wszelki wypadek”, można zrobić to dopiero w momencie gdy zostajemy powołani do spadku.

Jakie są sposoby na odrzucenie spadku?

Spadek można odrzucić poprzez oświadczenie złożone:

- I. przed sądem
- II. przed notariuszem.

Skutki odrzucenia spadku

Art. 1020 k.c. reguluje skutki odrzucenia spadku. Zgodnie z tym artykułem „Spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku”

Oznacza to że w wyniku odrzucenia spadku przez spadkobiercę, spadek ten przechodzi na dalszych spadkobierców powołanych do spadku w następnej kolejności. Zatem w miejsce osoby, która spadek odrzuciła wchodzi dalsi spadkobiercy w przypadku dziedziczenia ustawowego zgodnie z zasadami dziedziczenia zawartymi w kodeksie cywilnym, np. jeśli odrzucimy spadek po jednym z rodziców, a posiadamy dzieci to one wejdą w nasze miejsce.

Oplaty od postępowania

- przed sądem: zgodnie z art. 49 ust. 1 pkt 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych od wniosku o odebranie oświadczenia o odrzuceniu spadku pobiera się opłatę w kwocie 100 zł.

- przed notariuszem: koszt związany ze złożeniem oświadczenia o odrzuceniu spadku określa *Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 roku w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej.*

Wynosi on 50,00 zł netto, tj. 61,50 zł brutto za jedną osobę odrzucającą spadek.
Do tego należy doliczyć koszt wypisów aktu notarialnego.

Jakie dokumenty trzeba zebrać i załączyć ?

- I. akt zgonu spadkodawcy lub prawomocne orzeczenie sądowe o uznaniu za zmarłego lub stwierdzeniu zgonu,
- II. akty stanu cywilnego świadczące o pokrewieństwie (akty urodzenia, akty małżeństwa),
- III. akty stanu cywilnego potwierdzające zmianę nazwiska spadkobiercy (akt małżeństwa),
- IV. wypisy aktów notarialnych dokumentujących oświadczenia o odrzuceniu spadku przez innych członków rodziny,
- V. zarówno u notariusza, jak i podczas rozprawy w sądzie niezbędny będzie jeszcze dowód osobisty,

VI. do wniosku do sądu załączyć należy również dowód uiszczenia opłaty sądowej w wysokości 100 zł.

Czy jest możliwe odrzucenie spadku przez osoby niepełnoletnie?

Aby odrzucić spadek w imieniu małoletniego dziecka konieczne jest uzyskanie przez rodzica bądź opiekuna prawnego zgody sądu rodzinnego na dokonanie tej czynności – gdyż odrzucenie spadku zgodnie z przepisami jest czynnością przekraczającą zakres tzw. zwykłego zarządu majątkiem małoletniego dziecka. Dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia sądu w tej sprawie rodzic albo opiekun prawny może złożyć w imieniu dziecka oświadczenia o odrzuceniu spadku przed notariuszem bądź przed sądem.

Sądem właściwym do złożenia wniosku jest sąd rejonowy – wydział rodzinny, w rejonie którego znajduje się miejsce zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską, czyli miejsce zamieszkania obojga rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska, lub któremu zostało powierzony wykonywanie władzy rodzicielskiej.

Sąd każdorazowo bada czy odrzucenie spadku jest w **interesie małoletniego dziecka**, czyli w sytuacji gdy odrzucając spadek dziecko uniknie dziedziczenia długów spadkowych. Do wniosku należy dołączyć dowody potwierdzające stan spadku a przede wszystkim fakt iż długi są wyższe niż aktywa spadku. Zatem oznacza to, iż we wniosku należy wykazać że długi spadkowe przekraczają wartość stanu czynnego spadku, czyli tzw. aktywów spadkowych.

Można to wykazać poprzez:

- powołanie się na twierdzenia innych osób, którym stan masy majątkowej (aktywów i pasywów) był znany;
- dołączenie pism od komornika o prowadzeniu przeciwko spadkodawcy egzekucji;
- wyroki sądowe, nakazy zapłaty wydane przeciwko spadkodawcy;
- umowy kredytowe, umowy pożyczki zawarte przez spadkodawcę;
- wezwania do zapłaty, monity, zastawienia zaległości płatniczych, niezapłaconych faktur.

Termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku przez przedstawicieli ustawowych dziecka nie może się skończyć przed prawomocnym zakończeniem postępowania o zezwolenie na złożenie oświadczenia w tym przedmiocie. Jeżeli postępowanie przed sądem opiekuńczym zakończyło się wcześniej, oświadczenie o odrzuceniu spadku przez małoletniego może być złożone w dowolnym momencie, aż do upływu terminu. Jeżeli jednak zakończyło się później, powinno być złożone niezwłocznie, a zatem z uwzględnieniem ogółu okoliczności sprawy i należytej staranności zobowiązanego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2019 r., sygn. akt II CSK 236/18, uchwała z dnia 22 maja 2018 r., sygn. akt III CZP 102/17).

Czy zawsze sąd udzieli zgody na odrzucenie spadku w imieniu dziecka?

Nie, sąd może uznać że nie wyraża zgody na odrzucenie. W takim wypadku osoba małoletnia będzie dziedziczyć z dobrodrojstwem inwentarza. Oznacza to, iż będzie odpowiadać za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu

czynnego spadku. Zatem jeżeli spadkodawca pozostawił po sobie nieruchomość o wartości 100 000 zł i długi w wysokości 150 000 zł, to za długi spadkowe małoletni odpowiadać będzie jedynie do wysokości wartości nieruchomości, czyli do kwoty 100 000zł.

W przypadku problemów prawnych, potrzeby pomocy zapraszamy do korzystania z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na stronie <https://np.ms.gov.pl> znajduje się prosta wyszukiwarka w której znajdziecie Państwo wszystkie dostępne w Polsce punkty tej pomocy.